

دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت دریافت درجه دکترای پزشکی

عنوان :

میزان آگاهی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

در مورد بیماری ایدز در سال ۱۳۸۲

استاد راهنما :

دکتر شهرام حبیب زاده

متخصص بیماریهای عفونی

استاد مشاور :

فیروز امانی

کارشناس ارشد آمار زیستی

نگارش :

امیر احمد عرب زاده

تقدیم به پدر و مادر عزیزه
از خود گذشتگانی که
دستان توانایشان تکیه گاهم
و قلب پرمحبتشان گرمی بخش وجودم
و هستی پر مهرشان امید بخش زندگانیم هستند.

تقدیم به برادر و خواهر نازنینم
بخاطر وجود پر مهرشان

تقدیم به اساتید ارجمندم
جناب آقای دکتر شهرام حبیب زاده و جناب آقای فیروز امانی
که گردآوری این مجموعه با مساعدت ایشان میسر گردید.

۱ ..... خلاصه فارسی

فصل اول: کلیات

۵ ..... مقدمه

۶ ..... اپیدمیولوژی

۱۲ ..... اتیولوژی

۱۳ ..... مورفولوژی HIV

۱۴ ..... تشخیص عفونت HIV

۱۴ ..... راههای انتقال

۱۵ ..... HIV و کارکنان مراقبت بهداشتی

۱۹ ..... پیشگیری

۲۳ ..... بیان مسأله

۲۴ ..... اهمیت موضوع تحقیق

۲۶ ..... اهداف پژوهش

۲۷ ..... سؤال تحقیق

۲۸ ..... تعریف واژه‌ها

فصل دوم: بررسی متون

۳۰ ..... بررسی متون

فصل سوم: مواد و روشها

۳۳	نوع تحقیق
۳۳	جمعیت مورد مطالعه
۳۳	روش نمونه گیری
۳۴	روش جمع آوری اطلاعات
۳۴	روش آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات

فصل چهارم: نتایج

۳۶	نتایج
----	-------

فصل پنجم: بحث و تفسیر

۴۹	بحث و تفسیر
----	-------------

فصل ششم: نتیجه گیری

۵۶	نتیجه گیری
----	------------

فصل هفتم: پیشنهادات

۵۸	پیشنهادات
----	-----------

۵۹	خلاصه انگلیسی
----	---------------

۶۲	فهرست منابع
----	-------------

۶۵	ضمیمه
----	-------

فهرست جداول، نمودارها و اشکال

عنوان

صفحه

- جدول ۱ - ۴: درصد میزان پاسخ درست به سئوالات بر حسب مقطع تحصیلی ۴۴
- جدول ۲ - ۴: درصد میزان پاسخ درست بر حسب جنسیت ۴۵
- جدول ۳ - ۴: درصد میزان پاسخ درست بر حسب بومی یا غیر بومی بودن ۴۶
- جدول ۴ - ۴: درصد میزان پاسخ درست بر حسب وضعیت تأهل ۴۷
- نمودار ۱ - ۴: درصد میزان شرکت کنندگان بر حسب جنسیت ۳۶
- نمودار ۲ - ۴: درصد میزان شرکت کنندگان بر حسب مقطع تحصیلی ۳۷
- نمودار ۳ - ۴: درصد میزان شرکت کنندگان بر حسب وضعیت تأهل ۳۸
- نمودار ۴ - ۴: درصد میزان شرکت کنندگان بر حسب بومی یا غیر بومی بودن ۳۹
- نمودار ۵ - ۴: درصد میزان پاسخ درست کلیه شرکت کنندگان به سئوالات ۴۲
- نمودار ۱ - ۵: درصد میزان آگاهی موثر بر حسب مقطع تحصیلی ۵۱
- نمودار ۲ - ۵: درصد میزان آگاهی کلی بر حسب مقطع تحصیلی ۵۲
- نمودار ۳ - ۵: درصد تمایل به انجام تست تشخیصی ایدز به تفکیک جنسیت ۵۴
- شکل ۱ - ۱: انتشار جهانی بیماری ایدز بر اساس آمار WHO ۷۱
- شکل ۲ - ۱: برآورد تعداد موارد مرگ و میر وابسته به ایدز در سراسر جهان تا سال ۲۰۰۲ ..... ۸

خلاصه پایان نامه

مقدمه:

سندرم نقص اکتسابی ایمنی (AIDS)، تظاهر طیفی از اختلالات وابسته است که در اثر اختلال عملکرد ایمنی سلولی و همورال توسط ویروس نقص ایمنی انسان (HIV) رخ می‌دهد.

علی‌رغم پیشرفت‌های بزرگ در زمینه درمان و کنترل عفونت‌های فرصت طلب، درمان این سندرم هنوز کامل نشده است. مشکل بودن درمان از یکسو و ساده بودن پیشگیری از ابتلا از سوی دیگر، آگاهی از نحوه انتقال بیماری را به عنوان مهمترین عامل در تغییر رفتارهای خطرناک مطرح ساخته است. با توجه به اینکه دانشجویان علوم پزشکی در آینده به عنوان منابع اطلاع رسانی و بازوان بهداشتی و درمانی کشور مطرح خواهند بود لذا ما در صدد برآمدیم تا با تعیین میزان آگاهی دانشجویان، زیر بنای مناسب‌تری برای برگزاری برنامه‌های آموزشی برای ایشان فراهم آوریم.

مواد و روش‌ها:

این مطالعه توصیفی - تحلیلی بر روی ۵۲۱ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل انجام گرفت که ابزار گردآوری داده‌ها، در این پژوهش، پرسشنامه بود که از دو قسمت یکی حاوی ۱۰ سوال در ارتباط با جنبه‌های مختلف بیماری ایدز و دیگری حاوی اطلاعات دموگرافیکی دانشجویان، تشکیل یافته بود. برای آنالیز اطلاعات از آمار توصیفی بصورت جداول فراوانی و فراوانی نسبی و در بعضی موارد از آمار تحلیلی ساده استفاده گردید.

یافته‌ها:

میزان آگاهی کلی کلیه شرکت کنندگان ۶۸/۶ درصد و آگاهی موثر ۷۰/۶ درصد بود که بیشترین میزان آگاهی موثر مربوط به دانشجویان مقطع کارشناسی با ۷۷/۲ درصد و بیشترین میزان آگاهی کل مربوط به دانشجویان مقطع دکتری با ۷۳/۲ درصد بود. ضمناً ۷۲ درصد از کل شرکت کنندگان تمایل به انجام تست تشخیصی HIV از همسر آینده خود قبل از ازدواج داشتند.

بحث:

ما در این پژوهش با توجه به جایگاه دانشجویان علوم پزشکی تنها آگاهی کامل از اپیدمیولوژی انتقال بیماری ایدز را آگاهی موثر تعریف نمودیم. بنابراین میزان آگاهی دانشجویان علوم پزشکی ناکافی بوده و بنظر می‌رسد کوشش بیشتر در هر چه بالاتر بردن توان علمی این قشر ضرورت داشته باشد. ضمناً با توجه به اینکه درصد بالایی از دانشجویان تمایل به انجام تست تشخیصی HIV قبل از ازدواج از همسر آینده خود داشتند با توجه به محدودیت های فرهنگی، این آزمایش نیز می‌تواند در کنار آزمایش RPR (تست تشخیصی سیفیلیس) و تالاسمی جزو آزمایش‌های اجباری قبل از ازدواج قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: آگاهی، ایدز، دانشجویان علوم پزشکی

فصل اول

کلیات

مقدمه

ایدز برای اولین بار، در تابستان ۱۹۸۱ و در ایالات متحده شناسایی گردید، یعنی زمانی که مرکز کنترل و پیشگیری از بیماریها (CDC) وقوع پنج مورد پنومونی ناشی از پنوموسیستیس کارینی را در افراد همجنس بازی که از قبل سالم بودند، از لوس آنجلس و ۲۶ مورد سارکوم کاپوزی (KS) را در افراد هم جنس باز سالم، از نیویورک و لوس آنجلس، گزارش نمود.

در طی چند ماه این بیماری در مردان و زنان استفاده کننده از داروهای تزریقی و بزودی پس از آن در دریافت کنندگان خون و افراد هموفیلی شناسایی گردید. همانگونه که از الگوی اپیدمیولوژیک بیماری، مشخص گردید، مشخص شد که عامل اتیولوژیک بیماری احتمالا یک میکروب قابل انتقال از طریق تماس جنسی (هومو و هتروسکسوال) و خون یا فرآورده های خونی می باشد.

در سال ۱۹۸۳، HIV از یک بیمار مبتلا به لنفادنوپاتی جدا شده و تا سال ۱۹۸۴ مشخصا ثابت شد که این عامل مسوول بیماری ایدز است. در سال ۱۹۸۵ یک روش الیزا حساس بوجود آمد که منجر به پیدایش دید گسترده ای نسبت به عفونت HIV در میان مبتلایان ساکن ایالات متحده که خطر ابتلای آنها، بیشتر است و نیز در میان گروه های انتخابی، مثل اهدا کنندگان خون، نظامیان تازه استخدام شده و پرسنل نظامی فعال، متقاضیان کار، و بیماران بستری در برخی بیمارستانهای شبانه روزی شده